

Sygn. akt III RC 103/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 listopada 2023 r.

Sąd Rejonowy w Puławach III Wydział Rodzinny i Nieletnich

w składzie:

Przewodnicząca: Sędzia Teresa Czajewska

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Małgorzata Zielińska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 listopada 2023 r. w P.

sprawy z powództwa R. K.

przeciwko M. K. (1)

o ustanowienie przez sąd rozdzielnosci majątkowej

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powoda R. K. na rzecz pozwanej M. K. (1) kwotę 737 zł (siedemset trzydzieści siedem złotych) tytułem zwrotu poniesionych przez nią kosztów procesu.

Sygn. akt III RC 103/23

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 29 marca 2023 roku powód R. K. wniósł o ustanowienie z dniem 1 października 2022 roku rozdzielnosci majątkowej pomiędzy powodem R. K., a pozwaną M. K. (1).

(pozew – k. 4-5)

W odpowiedzi na pozew z dnia 21 kwietnia 2023 roku pozwana wniosła o oddalenie w całości powództwa R. K. o ustanowienie pomiędzy stronami rozdzielnosci majątkowej z datą wsteczną, tj. z dniem 1 października 2022 roku.

(odpowiedź na pozew – k. 23-27)

Na rozprawie w dniu 2 października 2023 roku pełnomocnik powoda popierał powództwo, wnosil o ustanowienie rozdzielnosci majątkowej z datą wsteczną z dniem 1 października 2022 roku i wzajemne zniesienie kosztów procesu. Pełnomocnik pozwanej nie uznawał powództwa, wnosil o jego oddalenie i o zasądzenie kosztów według norm przepisanych.

(protokół – k. 53, k. 55v)

Na rozprawie w dniu 23 listopada 2023 roku pełnomocnik powoda popierał powództwo. Pełnomocnik pozwanej podtrzymał dotychczasowe stanowisko.

(protokół – k. 88)

Sąd Rejonowy ustalił następujące fakty, mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy:

Powód R. K. i pozwana M. K. (1) w dniu 28 czerwca 2008 roku zawarli związek małżeński przed Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w P.. Ze związku małżeńskiego stron pochodzi małoletni syn J. K., urodzony (...).

(dowód: odpis skrócony aktu małżeństwa – k. 9, odpis skrócony aktu urodzenia małoletniego syna stron – k. 8 akt SO w Lublinie III C 2152/22)

Przed narodzinami dziecka, strony zamieszkiwały w Wielkiej Brytanii, gdzie obydwójce małżonkowie pracowali. Po narodzinach syna J., w sierpniu 2015 roku, strony zgodnie ustaliły, że pozwana powróci z synem do Polski i zajmie się opieką i wychowaniem dziecka, powód natomiast będzie nadal pracował w Wielkiej Brytanii, ponosząc w całości ciężar utrzymania rodziny. R. K. przysyłał żonie pieniądze w kwocie około 10 000 zł miesięcznie na utrzymanie żony oraz syna, na wszelkie opłaty mieszkaniowe, jak również na spłatę zaciągniętego wspólnie kredytu. Zgodnie z ustaleniami pomiędzy stronami pozwana miała po jakimś czasie powrócić do pracy, jednak w 2016 roku zachorowała na białaczkę limfatyczną. Od tamtej pory M. K. (1) pozostaje pod stałą opieką lekarzy, przyjmuje systematycznie leki, nie pracuje, posiada orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, wydane do dnia 31 marca 2025 roku.

W związku z zasiniałą sytuacją rodzina w dalszym ciągu pozostawała na utrzymaniu powoda, który regularnie przysyłał żonie kwotę około 10 000 zł miesięcznie na zaspokojenie wszelkich bieżących potrzeb, pokrycie opłat mieszkaniowych oraz spłatę rat wspólnie zaciągniętego kredytu hipotecznego. Pomiedzy małżonkami dochodziło jednak coraz częściej do konfliktów, M. K. (1) podejrzewała męża o zdradę. W dniu 24 września 2022 roku R. K. oświadczył, że wyprowadza się ze wspólnego mieszkania stron. W październiku 2022 roku pozwana otrzymała od powoda kwotę 7000 zł. Wówczas powód oznajmił pozwanej, że będzie samodzielnie regulował raty zaciągniętego kredytu, w związku z czym pomniejszył dotychczas przysyłałą kwotę 10 000 zł o kwotę raty kredytu. W listopadzie 2022 roku R. K. przekazał pozwanej kwotę około 4000 zł, a następnie od grudnia 2022 roku przysyłał kwoty ok. 2000 zł miesięcznie (co w ocenie pozwanej miało związek ze złożeniem przez powoda powództwa o rozwód). Obecnie przed Sądem Okręgowym w Lublinie III Wydziałem Cywilnym Rodzinnym toczy się postępowanie z powództwa R. K. przeciwko M. K. (1) o rozwód (pозew został złożony w październiku 2022 roku).

Postanowieniem z dnia 21 marca 2023 roku Sąd Okręgowy w Lublinie III Wydział Cywilny Rodziny w sprawie o rozwód sygn. akt III C 2152/22 zobowiązał R. K. na czas trwania procesu do przyczyniania się do zaspokajania potrzeb rodziny i z tego tytułu zasądził od niego na rzecz M. K. (1) kwotę po 5000 zł miesięcznie, płatną z góry do 10-go dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w terminie płatności którejkolwiek z rat, do rąk uprawnionej, poczynając od dnia 21 listopada 2022 roku do czasu prawomocnego zakończenia postępowania w sprawie.

(dowód: postanowienie SO w Lublinie – k. 159 akt SO w Lublinie III C 2152/22)

Obecnie, od września 2023 roku, powód przekazuje pozwanej kwotę 3500 zł miesięcznie.

Strony, pomimo istniejącej separacji faktycznej, nadal współdziałają w zarządzie majątkiem wspólnym. Powód w dalszym ciągu, zarówno jak to miało miejsce po powrocie M. K. (2) wraz z synem do Polski w 2015 roku, jak i po dniu 1 października 2022 roku (z którą to datą domaga się ustanowienia rozdzielności majątkowej) przekazuje żonie pieniądze z przeznaczeniem na utrzymanie rodziny oraz wspólnego mieszkania. Pozwana utrzymuje z tych pieniędzy siebie oraz syna stron, reguluje wszystkie opłaty za wspólne mieszkanie, do października 2022 roku z kwoty przysyłanej przez męża regulowała również raty wspólnego kredytu małżonków. Od tej daty to powód samodzielnie wpłaca raty kredytu, wobec czego zmniejszył kwotę przysyłałą co miesiąc żonie na utrzymanie rodziny. Strony współdziałają również w postępowaniu dotyczącym zaciągniętego przez nich wspólnie kredytu frankowego; w 2020 roku złożony został przez nich pozew do Sądu i jako strona powodowa współdziałali oni w uzyskaniu korzystnego dla nich rozstrzygnięcia, które zapadło pod koniec września 2023 roku. Strony podejmują również rozmowy odnośnie wspólnego mieszkania stron. Powód zaproponował, na co przystała pozwana, by mieszkanie przekazać synowi stron. Pozwana korzysta ponadto, za zgodą i wiedzą powoda, ze wspólnego samochodu. Strony wielokrotnie kontaktowały się w sprawie napraw tego samochodu. Ostatecznie strony podjęły wspólną decyzję o sprzedaży tego samochodu; powód

kontaktował się z żoną, przesłał jej link do ogłoszenia na stronie www.olx.pl, na której umieścił ogłoszenie w sprawie sprzedaży tego auta, informował żonę o osobach zainteresowanych jego nabyciem, podał w ogłoszeniu numer telefonu żony, następnie podawał żonie numer telefonu do zainteresowanego kupca, który miał kontaktować się z pozwaną, ustalał z żoną, kiedy może się z nim spotkać, powód polecał żonie, by przygotowała kartę pojazdu i dwa komplety kluczyków oraz wydrukowała umowę (korespondencja pomiędzy stronami – k. 65-69). Strony ostatecznie uzgodniły podczas jednej z rozmów telefonicznych, że sprawą samochodu zajmą się po przyjeździe powoda do Polski.

(dowód: informacja z Centrum Onkologii Ziemi L. w L. – k. 58, zaświadczenia lekarskie – k. 59-62, orzeczenie o stopniu niepełnosprawności – k. 63, zeznania stron – k.53v-55v, korespondencja pomiędzy stronami – k. 65-69)

Powyższy stan faktyczny Sądu ustalił w oparciu o powołane wyżej dokumenty lub kopie dokumentów, jak również w oparciu zeznania stron postępowania.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z dyspozycją art. 52 § 1 i 2 k.r.o. z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać ustanowienia przez sąd rozdzielnosci majątkowej. Rozdzielność majątkowa powstaje z dniem oznaczonym w wyroku, który ją ustanawia. W wyjątkowych wypadkach sąd może ustanowić rozdzielność majątkową z dniem wcześniejszym niż dzień wytoczenia powództwa, w szczególności, jeżeli małżonkowie żyli w rozłączeniu.

W judykaturze i piśmiennictwie zgodnie przyjmuje się, że ważnym powodem do ustanowienia rozdzielnosci majątkowej między stronami w rozumieniu art. 52 § 1 k.r.o. jest wytworzenie takiej sytuacji majątkowej, której dalsze trwanie zagraża interesom drugiego małżonka i z reguły interesom rodziny. W szczególności ważnymi powodami mogą być np. trwonienie majątku, uporczywy brak przyczyniania się do zaspokojenia potrzeb rodziny, uporczywe dokonywanie szczególnie ryzykownych operacji finansowych zagrażających materialnym podstawom bytu rodziny czy też, kiedy jeden z małżonków trwoni wspólny dorobek i wykazuje zupełną niegospodarność.

Należy podkreślić, że w niniejszej sprawie nie zachodzi żaden ważny powód uzasadniający ustanowienie pomiędzy stronami rozdzielnosci majątkowej, w szczególności dalsze trwanie wspólności majątkowej nie zagraża interesom drugiego małżonka, ani interesom założonej rodziny; żaden z małżonków swoim zachowaniem nie zagrażał i nie zagraża interesom majątkowym drugiego z małżonków, czy też dobru założonej rodziny.

Nie ulega oczywiście wątpliwości, że to powód ponosi koszty utrzymania całej rodziny, nie mniej jednak jest to wynik zawartego pomiędzy stronami już w 2015 roku porozumienia, w wyniku którego powód wspólnie z pozwaną ustalili, że po urodzeniu dziecka pozwana powróci do Polski, by tam zająć się jego wychowaniem, a powód pozostanie w Wielkiej Brytanii, gdzie będzie pracować i przysyłać żonie pieniądze na utrzymanie rodziny oraz wspólnego mieszkania, jak również na spłatę wspólnie zaciągniętego kredytu (do 2015 roku strony pracowały w Wielkiej Brytanii i wspólnie spłacały kredyt). Tym samym strony uzgodniły taki podział wzajemnych obowiązków, i choć zgodnie z ustaleniami pozwana miała po jakimś czasie powrócić do pracy, to jednak w 2016 roku poważnie zachorowała na białaczkę, co uniemożliwiło jej realizację tych planów. Mając powyższe na uwadze nie sposób zarzucać pozwanej, że nie powróciła do pracy i tym samym nie przyczyniała się do powiększania wspólnego majątku stron. Pozwana mimo swojej choroby w dalszym ciągu zajmowała się opieką nad wspólnym dzieckiem stron, prowadząc gospodarstwo domowe. Swym zachowaniem w żaden sposób nie stwarzała i w dalszym ciągu nie stwarza zagrożenia dla interesów majątkowych powoda, ani dla założonej przez strony rodziny.

Powód przez lata utrzymywał rodzinę, przysyłając co miesiąc kwotę około 10 000 zł. Pozwana z kwoty tej utrzymywała siebie oraz syna, płaciła za wspólne mieszkanie oraz opłacała raty wspólnego kredytu. Była to konsekwencja swego porozumienia zawartego pomiędzy stronami. Taki stan trwał nadal po oficjalnym wyprowadzeniu się powoda ze wspólnego mieszkania w dniu 24 września 2022 roku, a także po dniu 1 października 2022 roku, kiedy to powód zaczął przysyłać pozwanej mniejsze kwoty pieniędzy. Okoliczność, że od października 2022 roku powód zaczął osobiście

regulować raty wspólnego kredytu stron, nie ma przy tym żadnego znaczenia, zważywszy, że już od 2015 roku to powód wyłącznie opłacał raty kredytu. Pozwana powróciła wtedy do Polski i zgodnie z ustaleniami stron miała zająć się wychowaniem dziecka. Nie ma więc znaczenia, czy rata kredytu opłacona była przez pozwaną z pieniędzy przesłanych jej przez powoda, czy powód samodzielnie uiścił konkretną kwotę na poczet kolejnej raty tego kredytu. Powołując się na tę okoliczność, powód mógłby domagać się zniesienia wspólności majątkowej z datą wsteczną od 2015 roku. To jednak również nie uzasadniałoby ustanowienia rozdzielności majątkowej, zważywszy że powód spłacał raty kredytu z majątku wspólnego, jakim było jego wynagrodzenie za pracę, a sytuacja ta była konsekwencją zawartego pomiędzy stronami porozumienia, w wyniku którego pozwana zrezygnowała z pracy i zajęła się wychowywaniem dziecka. Okoliczność zatem, że powód od października 2022 roku samodzielnie (a nie jak dotychczas za pośrednictwem żony) spłaca raty kredytu, nie może być ważnym powodem ustanowienia rozdzielności majątkowej.

Okoliczności takiej nie może również stanowić stan separacji faktycznej istniejącej pomiędzy stronami od dnia 24 września 2022 roku. W wyroku bowiem z dnia 13 stycznia 2000 r. (II CKN 1070/98, Prok. I PR. 2000, Nr 4, s. 30) Sąd Najwyższy podkreślił, że ważnym powodem w rozumieniu art. 52 § 1 nie jest każda postać (przejaw) separacji faktycznej małżonków, lecz tylko taka, która zarazem uniemożliwia im lub znacznie utrudnia współdziałanie w zarządzie ich majątkiem wspólnym i zarazem stwarza zagrożenie ich interesów majątkowych. Nie ma bowiem znaku równości pomiędzy separacją, a niemożnością współdziałania w zarządzie majątkiem wspólnym.

Należy podkreślić, że ustanie więzi majątkowej, fizycznej i uczuciowej między stronami nie wpływa zasadniczo na możliwość wykonywania zarządu ich majątkiem wspólnym. Powód, nie podnosił, aby pozwana w jakikolwiek sposób utrudniała zarząd majątkiem, a zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwala wyciągnąć wnioski, że strony zgodnie współdziałały i współdziałają nadal w zarządzie tym majątkiem. Już od 2015 roku w wyniku zawartego przez strony porozumienia, to pozwana zajmuje się opieką i wychowaniem syna, a powód pracuje i utrzymuje całą rodzinę przekazując żonie pieniądze na utrzymanie jej oraz syna, na utrzymanie wspólnego mieszkania stron (które stanowi przecież wspólny majątek stron) oraz na spłatę rat wspólnie zaciągniętego kredytu. W tej sytuacji nic się nie zmieniło, powód nadal przekazuje żonie pieniądze z przeznaczeniem na te same cele, poza ratami kredytu, które obecnie sam uiszcza i poza wysokością kwot przekazywanych przez niego, które znacząca się zmniejszyły, co jednak powód uzasadnia trudnościami na rynku pracy i pogorszeniem swojej sytuacji materialnej. Strony współdziałały również w postępowaniu dotyczącym zaciągniętego przez nich wspólnie kredytu frankowego; w 2020 roku złożony został przez nich pozew do Sądu i jako strona powodowa współdziałali oni w uzyskaniu korzystnego dla nich rozstrzygnięcia, które zapadło pod koniec września 2023 roku. Powód i pozwana uzgodnili również sposób rozporządzenia wspólnym mieszkaniem, powód zaproponował, na co przystała pozwana, by mieszkanie przekazać synowi stron. Pozwana korzysta ponadto, za zgodą i wiedzą powoda, ze wspólnego samochodu. Strony wielokrotnie kontaktowały się w sprawie napraw tego samochodu. W wyniku kolejnych rozmów strony podjęły wspólną decyzję o sprzedaży tego samochodu; powód kontaktował się z żoną, przesłał jej link do ogłoszenia na stronie www.olx.pl, na której umieścił ogłoszenie w sprawie sprzedaży tego auta, informował żonę o osobach zainteresowanych jego nabyciem, wskazywał cenę, za którą kupcy zainteresowani są jego kupnem, podał w ogłoszeniu numer telefonu żony, następnie podawał żonie numer telefonu do zainteresowanego kupca, który miał kontaktować się z pozwaną, ustalał z żoną, czy klient dzwonił do niej i uzgadniał z nią kiedy może się z nim spotkać, pozwana ustalała z mężem dane samochodu, o które pytał zainteresowany kupcem (data produkcji samochodu, data pierwszej rejestracji), powód polecał żonie, by przygotowała kartę pojazdu i dwa komplety kluczyków oraz wydrukowała umowę (korespondencja pomiędzy stronami – k. 65-69). Strony ostatecznie uzgodniły podczas jednej z rozmów telefonicznych, że sprawą samochodu zajmą się po przyjeździe powoda do Polski.

Mając powyższe na uwadze nie sposób przyjąć, by strony nie współdziałały w zarządzie majątkiem wspólnym. Oceny tej nie zmienia okoliczność, że strony nie ustaliły, komu ma przypaść kwota, jaką uzyskają ze sprzedaży samochodu, skoro uzgodniły one wspólnie że doprowadzą do jego sprzedaży. Strony rozmawiają ze sobą, uzgadniając kwestię dotyczące majątku wspólnego. Tym samym nie można przyjąć, iż trwająca pomiędzy nimi separacja faktyczna uniemożliwia im współdziałanie w zakresie zarządu tym majątkiem, a tym bardziej nie można przyjąć, by stan taki miał powstać od 1 października 2022 roku.

Jak już podkreślano, ważnym powodem w rozumieniu art. 52 § 1 nie jest każda postać (przejaw) separacji faktycznej małżonków, lecz tylko taka, która uniemożliwia im lub znacznie utrudnia współdziałanie w zarządzie ich majątkiem wspólnym i zarazem stwarza zagrożenie ich interesów majątkowych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2000 r. II CKN 1070/98, Prok. I PR. 2000, Nr 4, s. 30)

Nie bez znaczenie pozostaje również, że z powodu rozstania stron znacznie pogorszyła się sytuacja finansowa pozwanej oraz wspólnego syna stron. Powód pracuje jako kierowca zawodowy w Wielkiej Brytanii, prowadzi tam własną działalność gospodarczą, pozwana zaś w dalszym ciągu nie podjęła zatrudnienia. Tak więc sytuacja finansowa powoda jest nieporównywalnie lepsza niż pozwanej, która pozostaje bez własnych dochodów. Sąd w pełni podziela rozważania Sądu Apelacyjnego w Lublinie zawarte w uzasadnieniu postanowienia z dnia 29 września 2023 roku wydanego w sprawie I ACz 282/23, na skutek zażalenia powoda i pozwanej na postanowienie Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 21 marca 2023 roku w sprawie III C 2152/22, w którym Sąd Apelacyjny wskazał, że długoletnia absencja zawodowa M. K. (1) będąca skutkiem ustaleń między małżonkami, obciążenie jej obowiązkami domowymi i rodzinnymi, jak również stan zdrowia – progres choroby nowotworowej i zaliczenie jej do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, znacznie ograniczają realną możliwość podjęcia przez nią zatrudnienia.

W orzecnictwie Sądu Najwyższego podkreśla się natomiast, że uzależnienie żądania ustanowienia rozdzielności majątkowej od wystąpienia ważnych powodów ma służyć dobru rodziny (ochronie rodziny), dla której na ogół optymalnym ustrojem, realizującym zasadę równych praw małżonków w zakresie stosunków majątkowych, jest ustawowa wspólność majątkowa (tak m.in. wyrok SN z 20.05.1976 r., III CRN 373/75, OSNCP 1977, Nr 2, poz. 31). W szczególności przesłanka ta służyć ma zapewnieniu ochrony interesów małżonka słabszego ekonomicznie, w tym przyczyniającego do zaspokajania potrzeb rodziny osobistymi staraniami o wychowanie dzieci oraz pracą we wspólnym gospodarstwie domowym, przed dowolnym uchyleniem ustroju wspólności (wyrok SN z 8.12.1998 r. I CKN 906/97).

Należy podkreślić, że analogiczna sytuacja ma miejsce w niniejszej sprawie, ustanowienie zatem rozdzielności majątkowej pomiędzy stronami z całą pewnością nie będzie służyć zapewnieniu ochrony interesów pozwanej, jako małżonka słabszego ekonomicznie, mając właśnie na uwadze, że pozwana przyczyniała się do zaspokajania potrzeb rodziny osobistymi staraniami o wychowanie syna oraz pracą we wspólnym gospodarstwie domowym.

W tym kontekście należy wskazać, że ustanowienie rozdzielności majątkowej pomiędzy stronami byłoby sprzeczne nie tylko z dobrem rodziny, ale również z zasadami współżycia społecznego.

W wyroku z dnia 7 stycznia 2000 roku Sąd Najwyższy wskazał, że ustanowienie rozdzielności majątkowej może być sprzeczne z zasadami współżycia społecznego m.in. gdyby na jego skutek doszło do utrwalenia przewagi materialnej powoda wobec pozwanej, ograniczając w zasadzie zakres jego świadczeń na rzecz rodziny do alimentowania jej. (wyrok SN z 7.1.200 r., II CKN 662/98, L.)

Mając wszystkie powyższe okoliczności na uwadze Sąd oddalił powództwo.

Orzekając o kosztach procesu, Sąd miał na uwadze treść art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Art. 98 § 3 k.p.c. stanowi zaś, że do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie adwokata, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach.

W punkcie II sentencji wyroku Sąd zasądził od powoda R. K. na rzecz pozwanej M. K. (1) kwotę 737 zł tytułem zwrotu poniesionych przez nią kosztów procesu (to jest 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa – k.7, oraz 720 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika pozwanej, którego wysokość ustalono na podstawie § 4 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie Dz.U. 2015 poz. 1800 z późn. zm.).